

سخن سردبیر

تحولات دنیای کنونی در برگیرنده ویژگی‌هایی است که نیاز به رویکرد اخلاق در حرفه‌های مختلف را ضرورتی اجتناب ناپذیر می‌سازد. از جمله این تحولات استفاده از فناوری‌های پیشرفته، تفسیر الگوی بیماری‌ها، افزایش متوسط عمر، افزایش اطلاعات عمومی مردم و تفاوت در نوع و حجم درخواست‌های مرتبط با خدمات سلامت، ایجاد حوزه‌های جدیدی چون روش‌های نوین باروری، پیوند اعضا، روش‌های جدید جراحی و نظایر آن را می‌توان نام برد. نتیجه این تغییرات به وضوح ناکارآمدی نظام سنتی اراده خدمات سلامت را به نمایش می‌گذارد. تجربه نشان داده است که رویکردهای سنتی مبتنی بر پروتکل، دستورالعمل و مدیریت علمی در مواجهه با موضوعات جدید نظام سلامت ناکارآمد هستند. از طرفی ویژگی غالب در این مسائل، علاوه بر جنبه‌های فنی جنبه‌های اخلاقی و معنوی آن است. مسائل اخلاقی و معنوی که به درستی اعمال و تصمیمات در مراقبت‌های بهداشتی و درمانی می‌پردازد و روز به روز در حوزه خدمات سلامت و پزشکی اهمیت بیشتری می‌یابد. با این تغییر نگرش، رویکرد مبتنی بر نظارت سازمانی می‌رود تا جای خود را به رویکرد توسعه صلاحیت‌های حرفه‌ای بسپارد. پیش‌فرض این رویکرد آن است که افراد واجد صلاحیت و فضیلت الزاماً عملکرد صحیح دارند که می‌تواند به توسعه سازمان و انجام خدمات حرفه‌ای کمک کند. در این میان آنچه بیش از هر چیز دیگر در عملکرد حرفه‌ای تأثیر می‌گذارد انجام کارهای صحیح یا مقیدبودن به اخلاق حرفه‌ای است. اخلاق حرفه‌ای فضیلتی است که در صورت به دست آوردن آن، رفتارها در جهت تعالی و کمال هدایت می‌گردد. در این میان آموزش اخلاق پرستاری یکی از حوزه‌های مغفول‌مانده نظام سلامت است که باید مورد توجه و اهتمام قرار گیرد.

اخلاق یکی از مؤلفه‌های اساسی حرفه‌ی پرستاری است. اخلاق و پرستاری که تبلور عینی آن را در مراقبت‌های بهداشتی و درمانی می‌توان یافت چنان درهم تنیده‌اند که تصور جدایی آنها غیر ممکن است.

پرستاری پیش از آنکه به عنوان یک حرفه معرفی شود از چنان قداستی برخوردار است که جایگاه رفیع آن را فقط می‌توان در حوزه اخلاق و عرفان جستجو کرد. برخلاف این تصور غالب که محور مباحث اخلاقی در نظام سلامت را در حرفه پزشکی می‌داند باید بر این نکته تاکید ورزید که بدون توجه و اهتمام به اخلاق پرستاری نمی‌توان از اخلاق پزشکی طرفی بر بست و به نتیجه‌ای مطلوبی دست یافت. پرستاران یکی از مهمترین گروه‌های ارائه‌کننده خدمات بهداشتی و درمانی در کلیه سطوح دسترسی می‌باشند کما اینکه از حیث تعداد شاغلین حرف پزشکی هم بیشترین آمار را به خود اختصاص می‌دهند. در حقیقت بدنه نظام سلامت را باید متشکل از این گروه دانست و بیشترین تماس مردم با مراکز بهداشتی و درمانی را در این حرفه جستجو کرد.

خدمات سلامت مرهون خدمات پرستاری است و رضایت مردم از کمیت و کیفیت خدمات سلامت، به خدمات پرستاری بستگی دارد. در همین راستا مردم از پرستاران انتظار دارند که جنبه‌های اخلاقی را در حد اعلای آن رعایت کنند و این انتظار و جایگاه ممتاز حرفه پرستاری در نظام سلامت موجب شده که حرفه پرستاری به صورت یک نظام اخلاقی مطرح شود؛ نظام اخلاقی که مرکز ثقل نظام سلامت محسوب می‌شود و ارائه خدمات در این حرفه در چارچوب ارتباط انسانی و آمیخته با عواطف مثبت و عرفان و معنویت صورت می‌پذیرد. در این رابطه انسانی است که مؤلفه‌های دیگر اخلاقی رقم می‌خورد و پرستاران را به عنوان امین

و محرم اسرار بیماران مطرح می‌نماید، به گونه‌ای که اساس ارائه خدمات درمانی و ارتباط حرفه‌ای بیماران و پرستاران را می‌توان تبلور عینی اخلاق پنداشت. در پرتو نظام اخلاق پرستاری باید زمینه‌ای فراهم ساخت که پرستاران در مواجهه با شرایط شغلی خوب از بد را تشخیص داده و به تصمیم‌گیری اخلاقی بپردازند. ارائه راه کارهای مناسبی که در نتیجه آن مراقبت‌های بهداشتی و درمان به توسعه فضایل اخلاقی بینجامد یکی از رسالت‌های اصلی اخلاق پرستاری است. تحولات دنیای کنونی دربرگیرنده ویژگی‌هایی است که نیاز به رویکرد اخلاق در حرفه‌های مختلف را ضرورتی اجتناب‌ناپذیر ساخته است.

سردبیر

